

**Dosarul nr. 1reab-25/22
(1-22158244-01-1reab-31102022)**

**Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E**

12 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun

Victor Boico

judecând în ședință fără citarea părților recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al MAI, regiunea Tula din 28 mai 1946 și deciziei Tribunalului Militar al Trupelor MAI din Districtul Moscova nr. 3888 din 28 iunie 1946, în cauza penală privindu-l pe,

CONEA Iustin XXXXX, născut în anul
XXXXX, originar la data examinării cauzei din
XXXXX.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,-

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Tribunalului Militar al MAI, regiunea Tula din 28 mai 1946, Conea Iustin a fost condamnat în baza art. 54-1 „a” Cod penal al RSSU, la pedeapsa de 10 ani privațiune de libertate, cu interdicții în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii.

Prin decizia Tribunalului Militar al Trupelor MAI din Districtul Moscova nr. 3888 din 28 iunie 1946 a fost respinsă cererea de apel declarată de inculpatul Conea Iustin și menținută fără modificări sentința primei instanțe.

2. Potrivit sentinței, Conea Iustin a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, după retragerea Armatei Roșii a rămas pe teritoriul temporar ocupat de trupele germano-române, trădând patria, s-a înrolat în armata română iar la finele lunii mai 1944, a dat acordul la colaborare cu agenția de informații a jandarmeriei germane, fiind racolat sub pseudonimul „Cotică”. În timpul misiunii poruncite de către un ofițer al jandarmeriei, de a captura un ostaș rus, a fost reținut de ostașii Armatei Roșii, adică prin acțiunile sale a comis trădare de patrie, infracțiunile prevăzute de art. 54-1 „a” din Codul penal al RSSU (redacția anului 1926).

3. La 31 octombrie 2022, Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, a declarat recurs în anulare invocând temeiul prevăzut de art. 452 alin. (1), 453

alin. (1) Cod de procedură penală, prin care a solicitat casarea sentinței Tribunalului Militar al MAI, regiunea Tula din 28 mai 1946 și deciziei Tribunalului Militar al Trupelor MAI din Districtul Moscova nr. 3888 din 28 iunie 1946 în privința lui Conea Iustin cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestuia.

În argumentarea recursului în anulare recurentul a indicat următoarele:

- probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor lui Conea Iustin în infracțiunea prevăzută de art. 54-1 „a” Cod penal al RSSU;

- sentința de condamnare a fost pronunțată de instanța de judecată doar în baza declarațiilor depuse de inculpat, fără a fi cercetate și alte probe;

- nu poate exista faptul infracțiunii de trădare de patrie, în cazul în care cetățenia RSSM nu a fost acordată prin naturalizare, dar a fost dobândită ca urmare a anexării Basarabiei de către URSS în anul 1940, astfel că nu a existat o cerere a lui Conea Iustin care ar fi reprezentat implicita voință a ultimului de apartenență la statul RSSM;

- potrivit prevederilor art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată;

- a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, ceea ce conform art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ceea ce în mod direct afectează decizia adoptată.

4. Judecând recursul în anulare în baza materialelor din dosar și a motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Hotărârile irevocabile de condamnare pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, numai în cazurile prevăzute de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Cauza în privința lui Conea Iustin a fost judecată fără apărător, participarea căruia era obligatorie în situația în care el era învinuit de trădare de patrie – infracțiune gravă, deci i-a fost încălcat dreptul la apărare.

Din conținutul sentinței rezultă că Conea Iustin a fost judecat pentru „trădare de patrie” fără a fi indicate careva probe ce ar fi confirmat vinovăția lui.

Rezultă că instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele unanim recunoscute și fundamentale ale unui proces penal echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, având dreptul să se apere însuși și să fie asistată de un apărător, nefiind obligată să dovedească nevinovăția sa, iar concluziile despre vinovăția persoanei în săvârșirea infracțiunii și sentința de condamnare nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Totodată, art. 3 pct. a) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992 (cu modificările ulterioare), prevede, că urmează a fi

declarate nevinovate și reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunii politice pe teritoriul altui stat, condamnate pentru „trădare de patrie”, "răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stat și obștească", pentru alte "crime de stat", pentru "încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică", "atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor", de aceea Conea Iustin, fiind condamnat pentru "trădare de patrie" urmează a fi declarați nevinovați și reabilitați în fața societății cu reintegrarea în drepturi.

Reieșind din cele expuse și conducându-se de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța dată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Conea Iustin, cu casarea acesteia, încetarea procesului penal și reabilitarea acestuia.

5. În conformitate cu prevederile art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

d e c i d e :

Admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, casează total sentința Tribunalului Militar al MAI, regiunea Tula din 28 mai 1946 și deciziei Tribunalului Militar al Trupelor MAI din Districtul Moscova nr. 3888 din 28 iunie 1946, în cauza penală în privința lui Conea Iustin, cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestuia.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 12 decembrie 2022.

Președinte: Nadejda Toma

Judecători: Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun

Victor Boico